

JUSTITIEDEPARTEMENTET
103 33 STOCKHOLM

DATUM 2013-02-15
DNR D 1.1-0404/2012

Remissyttrande över promemorian Förverkande av fordon vid trafikbrott, Ds 2012:42

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått rubricerade departementspromemoria på remiss och lämnar följande yttrande.

Brå ställer sig principiellt positiv till promemorians förslag att förverkande av fordon bör ske i högre grad än i dag i syfte att förebygga allvarliga trafikbrott. Brå ställer sig dock tveksam till förslaget om värdeförverkande.

Brå föreslår att tillämpningen av förverkanderegleringen undersöks i större utsträckning än vad som gjorts i promemorian. Om förslagen blir verklighet bör den nya lagstiftningen utvärderas.

Motiven bakom förverkande

Förverkande av fordon syftar enligt lagens ordalydelse till att förebygga framtida trafikbrottet. Den dömden blir av med sitt fordon, vilket försvårar framtida olovliga körningar och trafiknykterhetsbrott. I lagens förarbeten andas dock motsägelsefullt att lagstiftningen ska ha en allmänpreventiv effekt. Det konstateras att enbart straffhotet inte är tillräckligt avhållande från brott. Genom att fordonsägare vet med sig att de vid sidan av straff och körkortsingripande dessutom riskerar att bli av med fordonet bör de tänka sig för innan de begår brott (prop. 1993/94:44 s. 53).

I promemorian föreslås att om det föreligger svårigheter att förverka fordonet (genom oklara ägarförhållanden och manipulativt agerande) ska värdeförverkande kunna ske. Syftet är givetvis att få till stånd en effektivare lagstiftning. Det är ändå något oklart hur ett värdeförverkande kan försvåra framtida trafikbrott. Några fordon kommer inte bort från trafiken. Frågan är om inte förslaget primärt ska avskräcka från brott i enlighet med det nyss nämnda motivuttalandet, inte förebygga att bilar används vid brott. Brå ställer sig därför tveksam till förslaget om värdeförverkande och menar att det är angeläget att grunderna för lagstiftningen klarläggs.

Utredaren har, i enlighet med direktiven, utrett förutsättningarna för att införa någon form av ägarpresumtion och har därvid kommit fram till att en sådan ordning inte är lämplig. Brå delar inte utredarens uppfattning i denna fråga. Ett lagförslag om ägarpresumtion för den som använt ett fordon vid trafikbrott förutsätter dock mer kunskap om den faktiska tillämpningen av förverkandebestämmelsen (se nedan).

Ojämn tillämpning

Av promemorian framgår att landets myndigheter utnyttjar förverkandemöjligheterna mycket olika. Det vore värdefullt att närmare undersöka hur det kommer sig att tillämpningen skiljer sig åt och förklaringen bakom.

Vidare framgår att nästan enbart fordon med mycket låga värden – några tusenlappar – förverkas. Det vore av intresse att undersöka varför. I det sammanhanget bör också undersökas vilka fordon som används vid sådana trafikbrott där förverkande kan komma i fråga och hur de disponeras av gärningspersonerna.

Kanske kommer en offensivare förverkandetillämpning i enlighet med promemorians förslag inte att vara så effektiv som man i förstone kan tro eftersom åtskilliga aktuella fordon har mycket låga värden. Tillgången på sådana fordon borde vara stor. En indikation på att förverkande av fordon med lägre värde inte har någon större betydelse kan vara att åtskilliga fordon inte hämtas ut hos polisen när ett beslag har hävts (s. 45 i promemorian). Enbart en undersökning kan dock svara på vilka fordon som kan beröras. Ett bättre underlag vore till stor hjälp inför en lagstiftningsreform, liksom en utvärdering av effekterna.

Detta yttrande har fattats av undertecknad myndighetschef efter föredragning av juristen Sigrid Granath.

Erik Wennerström

Sigrid Granath